

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obo/12/2016
Identifikačné číslo spisu:	1095899167
Dátum vydania rozhodnutia:	23.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Darina Ličková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1095899167.6

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Vincent Oškrobaný - Javorinka, so sídlom podnikania Raková 1193, 023 51 Čadca, IČO: 10 845 691, právne zastúpený advokátom JUDr. Bohuslavom Majchrákom, so sídlom Fraňa Kráľa 2080, 022 01 Čadca, proti žalovanému: G. W., J., právne zastúpený advokátom JUDr. Igorom Gažíkom, so sídlom Bojnická cesta 7, 971 01 Prievidza, o zaplatenie 18 800,17 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 18. marca 2016, č. k. Z-2-38Cb/487/1995-637, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 18. marca 2016, č. k. Z-2-38Cb/487/1995-637 p o t v r d z u j e .

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave uznesením z 18. marca 2016, č. k. Z-2-38Cb/487/1995-637, nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov.

V odôvodnení uznesenia súd uviedol, že žalobou doručenou súdu 30. marca 1995 sa žalobca domáhal voči žalovanému zaplatenia pôvodne 1 019 974,- Sk z dôvodu neuhradenia tovarových faktúr. Rozsudkom z 12. novembra 2015 č. k. Z-2-38Cb/487/1995-586 súd konanie o zaplatenie sumy 683,13 eur zastavil, žalovanému určil povinnosť uhradiť žalobcovi istinu vo výške 11 680,74 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 19 % za obdobie od 15. apríla 1998 do zaplatenia ako aj trovy konania vo výške 3 203,79 eur vrátane DPH k rukám právneho zástupcu JUDr. Bohuslava Majchráka, advokát spol. s r. o., so sídlom AK Ul. Fraňa Kráľa 2080, Čadca, v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku súd v časti zaplatenia sumy 6 436,30 eur žalobný návrh zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania vo výške 37,9 %.

Voči rozsudku sa odvolal žalobca, pričom uznesením zo 17. decembra 2015 mu bola uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie vo výške 386 eur v zmysle položky 1 písm. a/ sadzobníka súdnych poplatkov.

Dňa 13. januára 2016 bolo súdu doručené podanie žalobcu, v ktorom požiadal o oslobodenie od platenia

súdnych poplatkov.

Súd výzvou z 28. januára 2016, doručenou žalobcovi 03. februára 2016, vyzval žalobcu, aby v lehote 15 dní doložil do súdneho spisu listinné doklady preukazujúce odôvodnenosť jeho žiadosti o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Žalobca 22. februára 2016 doložil súdu vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov.

Súd prvého stupňa v odôvodnení poukázal na ust. § 138 ods. 1 a ods. 2 písm. a/ a písm. b/ O. s. p. a dodal, že súd môže priznať oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle ust. § 138 ods. 1 O. s. p. len v prípade, ak sú kumulatívne splnené dve podmienky, a to podmienka, že to pomery účastníka odôvodňujú a podmienka, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Súd mal za to, že pri skúmaní pomerov účastníka konania platí, že je povinnosťou žalobcu preukázať ním tvrdené skutočnosti o tom, že jeho majetkové pomery priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov odôvodňujú.

Z vyplneného tlačiva pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhol oslobodenie od súdnych poplatkov vyplývalo, že:

- žalobca poberá starobný dôchodok vo výške 297,14 eur po odpočítaní exekučných zrážok;
- nemá žiaden majetok, vklady, úspory, peňažné pohľadávky voči tretím osobám nad 750 eur, bankové úvery, pôžičky, zameškané výživné;
- výdavky žalobcu mesačne predstavujú lieky 40 eur, súdom určené výživné je mesačne 2 x 81,11 eur;
- vklady a úspory manželky v sume 3 500 eur;
- manželkin príjem v sume 135 eur mesačne.

Súd pri rozhodovaní o tom, či pomery účastníka odôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov prihliadol hlavne na to, že žalobca je fyzická osoba - podnikateľ. Už zo samotnej definície pojmu podnikanie vyplýva, že podnikateľskú činnosť podnikateľ vykonáva v prvom rade na vlastnú zodpovednosť, čo je logický dôsledok toho, že túto podnikateľskú činnosť vykonáva samostatne a vo vlastnom mene a že týmto konaním zaväzuje len seba samého. Vlastná zodpovednosť pri podnikateľskej činnosti je úzko spojená s podnikateľským rizikom, ktoré by podnikateľ nemal prenášať na iné subjekty. Pod iným subjektom treba rozumieť aj štát, ktorý by v prípade priznania oslobodenia od súdnych poplatkov podnikateľovi, znášal jeho podnikateľské riziko, za ktoré zo zákona zodpovedá len sám podnikateľ.

Súd pristúpil k skúmaniu dokladov predložených žalobcom a konštatoval, že žalobca nedisponuje majetkom, ktorý by mohol speňažiť, alebo z ktorého by mohol mať finančné príjmy. Napriek tomu, že majetkové pomery žalobcu preukazujú, že by prichádzalo do úvahy oslobodenie od platenia súdneho poplatku, treba vziať do úvahy to, že žalobca má dostatok finančných prostriedkov na zastúpenie právny zástupcom podľa plnej moci od začiatku súdneho konania.

Následne súd pristúpil k skúmaniu druhej podmienky, a to či nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, o ktoré sa jedná najmä vtedy, ak už zo skutkových tvrdení žiadateľa je nepochybné, že mu vo veci nemôže byť vyhovené. Súd uviedol, že v tomto štádiu konania nie je možné jednoznačne skonštatovať, či ide zo strany žalobcu o bezúspešné uplatňovanie jeho práva, nakoľko rozsudkom č. k. Z-2-38Cb/487/1995-586 z 12. novembra 2015 vyhovel jeho návrhu v časti istiny 11 680,74 eur, konanie o zaplatenie 683,13 eur zastavil a vo zvyšku časti zaplatenia sumy 6 436,30 eur žalobný návrh zamietol, a žalovaného priznal náhradu trov konania vo výške 37,9 %.

Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností, súd dospel k záveru, že pomery žalobcu neodôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov a že ide zrejme o bezúspešné uplatňovanie práva, a preto súd v zmysle ust. § 138 ods. 1 O. s. p. nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 18. marca 2016, č. k. Z-2-38Cb/487/1995-637, podal žalobca odvolanie, ktoré odôvodnilo tým, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ O. s. p.) a že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p.).

Žalobca v odvolaní poukázal na to, že nie je podnikateľ, čo mal súd preukázané z dokumentácie v spise. Uviedol, že je starobným dôchodcom. Tvrdenie súdu, že jeho majetkové pomery - dostatok financií mu umožňujú nechať sa zastupovať v konaní pred súdom právnym zástupcom, považuje na ničím nepreukázané tvrdenie za nedôstojné stanovisko súdu. Dodal, že súd nepozná jeho dohodu s právnym zástupcom a uviedol, že práve vzhľadom na jeho zárobkové pomery je to len ochota právneho zástupcu a primerané požiadavky na odmenu za právne služby a náhradu hotových výdavkov, ktoré mu žalobcu uhrádza s pomocou rodinných príslušníkov. Z podaného odvolania je podľa žalobcu zrejmé, že odvolanie podal len pre výkladovú chybu súdu prvého stupňa pri vyhodnotení skutkového stavu veci poňatého do rozhodnutia o jeho nároku.

Vzhľadom na uvedené je žalobca toho názoru, že ním podané odvolanie je dôvodné a žiada, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa tak, že mu prizná oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, prípadne aby ho zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O. s. p.) bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Podľa § 138 ods. 1 O. s. p., na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné, alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie, alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Súd prvého stupňa dospel k správne mu záveru, že pomery žalobcu neodôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov a že ide zrejme o bezúspešné uplatňovania práva.

Z ust. § 138 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že súd môže priznať oslobodenie od súdnych poplatkov za splnenia nasledujúcich podmienok: účastník požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov, pomery účastníka odôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie, alebo bránenie práva. Vo vzťahu k pomerom účastníka budú rozhodujúce majetkové, zárobkové a osobné pomery účastníka, pri fyzických osobách aj ich sociálne postavenie, zdravotný stav, prípadne iné okolnosti, ktoré by mohli mať pre priznanie oslobodenia význam. Rozhodujúca bude aj povaha uplatneného nároku a samotná výška súdneho poplatku, vzhľadom ku konkrétnym okolnostiam daného prípadu. Po zohľadnení uvedených skutočností musí súd posúdiť, či konkrétne okolnosti prípadu a predmetný poplatok predstavujú obmedzenie, ktoré narušujú právo účastníka na prístup súdu.

Keďže súd rozhoduje o priznaní, resp. nepriznaní oslobodenia na návrh, je preto na účastníkovi, aby predložil k žiadosti o oslobodenie všetky doklady, ktoré podľa jeho mienky sú dôležité pre rozhodnutie. Účastník konania, ktorý požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov, nesie dôkazné bremeno a je povinný svoje pomery a iné okolnosti, ktoré odôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov vierohodným spôsobom preukázať. Je v záujme účastníka, aby predmetné tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania vyplnil, a tým hodnoverne preukázal splnenie podmienok na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.

Najvyšší súd zo spisu zistil, že žalobca požiadal o oslobodenie od platenia súdneho poplatku za odvolanie proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. Z-2-38Cb/487/1995-586 z 12. novembra 2015. Súdny poplatok mu bol vyrubený uznesením č. k. Z-2-38Cb/487/1995-619 zo 17. decembra 2015 vo výške

386 eur. Žalobca požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov vzhľadom na jeho osobné, majetkové a zárobkové pomery. Krajským súdom bol žalobca vyzvaný na dokladovanie pomerov v lehote 15 dní od doručenia výzvy. Výzvu prevzal advokát žalobcu 03. februára 2016 a v stanovenej lehote predložil súdu vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov (fyzická osoba).

Z vyplneného tlačiva pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhol oslobodenie od súdnych poplatkov vyplývalo (tak, ako to správne uviedol aj súd prvého stupňa), že:

- žalobca poberá starobný dôchodok vo výške 297,14 eur po odpočítaní exekučných zrážok;
- nemá žiaden majetok, vklady, úspory, peňažné pohľadávky voči tretím osobám nad 750 eur, bankové úvery, pôžičky, zameškané výživné;
- výdavky žalobcu mesačne predstavujú lieky 40 eur, súdom určené výživné je mesačne 2 x 81,11 eur;
- vklady a úspory manželky v sume 3 500 eur;
- manželkin príjem v sume 135 eur mesačne.

Z citovaného ustanovenia § 138 O. s. p. vyplýva, že pre posúdenie dôvodnosti žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov sú rozhodujúce pomery účastníka, ktoré je účastník povinný preukázať vierohodným spôsobom. Ďalej je dôležitá výška súdneho poplatku a povaha spoplatňovaného úkonu i veci samej.

Zákon nevysvetľuje bližšie obsah pojmu "pomery účastníka", bezpochyby však musí ísť o pomery majetkové (a ak je žiadateľom fyzická osoba, tak aj rodinné, sociálne a zdravotné) žiadateľa, majúce základ v okolnostiach, ktoré nie sú len dočasnej či prechodnej povahy a odôvodňujú záver, že ako poplatník celkom, či z časti (v prípade žiadosti o čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov) nemôže splniť poplatkovú povinnosť, alebo že jej splnenie od neho nemôže spravodlivo žiadať.

V danom prípade, ak sa chce žalobca domáhať ochrany svojho práva, s ktorou bezprostredne súvisí aj zaplatenie súdneho poplatku ako jedno z kritérií odvolacieho konania, mal by mať finančné prostriedky určené aj na tento účel. Splnenie poplatkovej povinnosti v tomto prípade 386 eur za odvolanie, nepredstavuje takú vysokú sumu, ktorú by žalobca nebol schopný uhradiť. K námietke žalobcu, že súd prvého stupňa nesprávne argumentuje tým, že je žalobca podnikateľ a teda musí znášať podnikateľské riziko, najvyšší súd poukazuje na názor vyslovený už v predošlej vete, že splnenie predmetnej poplatkovej povinnosti nepredstavuje tak likvidačnú sumu, ktorú by žalobca (hoci aj ako nepodnikateľ) nebol schopný uhradiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že v danom prípade žalobca nepreukázal existenciu pomerov, so zreteľom na ktoré by mu bolo možné priznať oslobodenie od súdneho poplatku, preto rozhodnutie krajského súdu podľa § 219 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.